

१ वज्रो तस्य आश्वयस्य काठादेर्हकत्वात्तथात्वम् ।
“दुर्हत्तः क्रियते धूर्तैः श्रीमान्नामविष्टये । किं नाम
खलसंसर्गः कुरुते नान्नबाधवत्” उल्लटः २ चित्तकष्टे
३ कृत्तिकानक्षत्रे च । ४ आश्वयनाशके ति० ।

आश्वयसिद्धि उ० आश्वयोऽसिद्धोऽस्य । न्यायोक्ते हेत्वाभास
भेदे यथा गगनपद्मं सुरभि पद्मत्वात् सरोजपद्मवदित्वादौ
गगनपद्मरूपस्य हेतोराश्वयस्याप्रसिद्धत्वात् हेतोर्दुष्टत्वम् ।
आश्वयसिद्धि स्त्री आश्वयस्या सिद्धिः अप्रसिद्धिः न्यायोक्ते
हेतोर्दोषभेदे असिद्धिग्रहे ५५४ पृष्ठे विवृतिः ।

आश्वयिन् ति० आश्वयति आ+श्वि-इनि । आश्वय
कारके आश्विते । “मयूरपृष्ठाश्वयिणा शुचेन” रघुः “पर्य-
न्ताश्वयिभिर्निजस्य सदृशं नाम्नः किरातैः कृतम्” रत्ना० ।

आश्वव ति० आश्ववोति वाक्यम् आ+श्व-अच् । वाक्यस्थिते
वाचि प्रत्यये वाक्यं श्रुत्वा तदर्थांशुठायिनि । “संगवस्तु भिष-
जामनाश्ववः” रघुः । भावे+अप् । १ अङ्गीकारे २ क्लेशे च ।

आश्वव ति० आ+श्व-णिच्-अच् । १ श्रावणे २ अङ्गीकारणे च
आश्वि स्त्री सम्यक् अश्विः प्रा० सं० । सम्यक्कृत्तये यद्धच्०

आश्वित ति० आ+श्वि-क्त । आश्वयप्राप्ते, शरणागते, चाधेये
“प्रायश्चलं गौरवमाश्वितेषु” कुमा० “अथ इव्याश्विता
गुणाः” । “अश्वत्थं निम्बद्रव्येभ्य आश्वितत्वमिच्छेयते
इति” च भाषा० ।

आश्वित्य अव्य० आ+श्वि-ल्यप् । अवलम्बेऽत्यर्थे ।

आश्विन् ति० आश्वं चतुर्जलमस्यस्य सुखा० इनि । चतुर्जल-
युक्ते स्त्रियां ङीप् । [किप् । २ अङ्गीकर्त्तरि ति० ।

आश्वत् स्त्री आ+श्व-भावे किप् । १ अङ्गीकारे । कर्त्तरि
आश्वत ति० आ+श्व-क्त । १ अङ्गीकृते, २ आकर्णिते च ।

“एवं सर्व्वताश्वतेषु” कात्या० ३, २, ६ ।

आश्वति स्त्री आ+श्व-क्तिन् । १ अङ्गीकारे २ श्रवणे च ।

आश्वेय ति० आ+श्वि-यत् । १ आश्वयणीये २ अवलम्बे च ।

आश्विष्ट ति० आ+श्वि-क्त । १ आलिङ्गिते २ संबन्धे “शिसा-
भिरालिष्टइवात्मसांनिधिः” “आश्विष्टभूमिं रसितार-
सुहृदः” इति च भाषाः ।

आश्वेष उ० ऐषदेकदेशेन श्लेषः संबन्धः आ+श्वि-पञ्च् ।

१ एकदेशसंबन्धे । “सामीप्याश्वेषविषयैर्व्याप्राधारश्चतुर्विधः”
शुग्धबो० । २ आलिङ्गने च । “आश्वेषोलुपधूस्तनकार्कश्य
शालिणीम्” भाषाः वेदे नि० क्वचित् लस्य रः ।

आश्वेषोऽप्युक्ताये उ० अश्वेषेव स्वाधे अण् । अश्वेषा-
नक्षत्रे स्त्री । “आश्वेषा नक्षत्रं सर्पा देवताः” तैत्ति०

आश्वे न० अश्वानां समूहः अण् । १ अश्वसमूहे अश्वैरुद्यते
शैषिकः अण् अश्वसेदं वाद्यम् अञ् वा । २ अश्ववाद्ये
ति० सि० कौ० । अश्वस्य भावः कर्म वा प्राणभ्रज्या-
तित्वात् अञ् । ३ अश्वभावे ४ तत्कर्मणि च न० ।
अश्वसेदम् अञ् । ५ अश्वसंबन्धिनि ति० । “आश्व-
कफहरं मूलं कषिदद्गुं यस्तते” सुश्रुतः ।

आश्वतराश्वि उ० अश्वतराश्वस्यापत्यम् रञ् । बुद्धिबलनौ ।

आश्वत्य न० अश्वत्यस्य फलमण् लृष्ठा० तस्य न लुक् । १ अश्वत्य
फले । अश्वत्यसेदम् अण् । २ अश्वत्यसंबन्धिनि ति० स्त्रियां
गौ० ङोष् । आश्वत्यो शाखा समिद्धा । “सर्पिराश्वित्याश्व-
त्योस्त्रिस्तः समिधः” शत० ब्रा० । तस्मादाश्वत्ये ऋतुपाले
स्याताम्” यद्वा० ब्रा० अश्वत्येन युक्ता अण् । अश्वत्यनक्षत्र-
युक्तायां शरात्नी स्त्री । गङ्गा० छ । आश्वत्यीयः आ-
श्वत्यसंबन्धिनि ति० ।

आश्वत्यिक च० अश्वत्यग्रहे ५०० पृष्ठे विपश्चाद् । चा-
न्द्राश्विने मासि । [संबन्धिनि ।

आश्वपत ति० अश्वपतेरिदम् अश्वपत्या० अण् । अश्वपति

आश्वपस् ति० आंशु आप्नोति अश्वन्तु सुखः । शीघ्रप्राप्तरि ।

आश्वपालिक पुंस्त्री अश्वपाल्याः अपत्यं रेवत्या० ठक् ।

अश्वपाल्या अपत्ये । [णिनि । अश्वमेजर्षिप्रोक्ताध्यायिषु ।

आश्वमेजिन् ति० व० व० । अश्वमेजेन प्रोक्तमधीयते शौनका०

आश्वबाल ति० अश्वबालाया ओषधेरयम् अण् । अश्व-

बालोषधेः संबन्धिनि । “आश्वबालः प्रस्तरः, यशोह

देवेभ्योऽपचक्राम सोऽश्वोभूत्वा पराङ्गवर्त्तं तस्य देवा अशु

हाय बालानभिपेदुस्तानालुलुपुस्तानालुष्य सर्वां संन्यासुस्त

तएता ओषधयः समभवन् यदश्वबालाः शिरो वै यज्ञ-

स्यातिथ्यं जघनार्धो बाला उभयतएवैतद्यज्ञं परिगृह्णा-

ति यदाश्वबालः प्रस्तरोभवति” शत० ब्रा० ।

आश्वभारिक ति० अश्वबाह्य भारमश्वभूतं भारं वा हरति

वहति आवहति वा वंशा० ठञ् । अश्वबाह्यस्य अश्व-

भूतस्य वा भारस्य १ हारके २ बाह्यके ३ आवाहके च ।

आश्वमेधिक ति० अश्वमेधाय हितं ठन् । अश्वमेधसाधने

द्रव्यादौ अश्वमेधद्रव्याणि च अश्वमेधग्रहे ५११ पृष्ठे

उक्तानि अश्वमेधसधित्य कृतः अन्यः ठण् । शतपथ-

ब्राह्मणान्तर्गते १२ प्रपाठके पञ्चाध्यायीरूपे अन्यभेदे

तत्र पञ्चसध्यायेषु अश्वमेधस्योत्पत्तिः फलञ्च । तस्य धर्म-

विषयः आध्वर्य्यवौहताव्रह्मत्ययाजमानविषयाः तत्र

प्रथमाध्यायतयेण मन्त्रव्याख्यानेन सह विशेषधर्मा